

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Základní škola a Mateřská škola Ostašov, Liberec, p. o.

Obsah

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
2	CHARAKTERISTIKA A PROSTOROVÉ PODMÍNKY ŠKOLNÍ DRUŽINY	3
3	CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ A DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ.....	3
4	PERSONÁLNÍ PODMÍNKY.....	3
5	PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	3
6	CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	4
7	FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
8	OBSAH ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A ČASOVÝ PLÁN ČINNOSTÍ ŠD	5
8.1	Vzdělávací oblasti, průřezová témata	5
8.2	Klíčové kompetence	6
8.3	Časový plán ŠD	8
9	PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ÚČASTNÍKŮ NADANÝCH, MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	8
10	EVALUACE	9
11	MATERIÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY.....	9
12	PODMÍNKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ	10
12.1	Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:.....	10
12.2	Psychosociální podmínky:	10
13	ZVEŘEJNĚNÍ ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY.....	10

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název školy: **Základní škola a Mateřská škola Ostašov, Liberec, p. o.**

Adresa školy: Křížanská 80, Liberec 20, 46010

(tel.: 604 299 077)

Adresa odloučeného pracoviště: Heřmánková 95, Liberec 33, 46001

(tel.: 725 420 292)

Ředitel školy: **Ing. Radek Vystrčil**

Statutární zástupce ředitele školy: **Mgr. Aleš Kozák**

Koordinátorka ŠVP ŠD: **Bc. Jana Fořtová**

web: www.zsostasov.cz

IČO: 72 74 17 91

IZO: 102241082

RED-IZO: 650018273

Platnost dokumentu: od 1. září 2022

2 CHARAKTERISTIKA A PROSTOROVÉ PODMÍNKY ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Ostašov, Liberec, p. o. Nachází se v budově 1. stupně, která sídlí v Žákovské ulici. Naše škola je situována v krásném prostředí okrajové části města Liberce. Okolí, ve kterém se škola nachází, je využíváno k realizaci programu ŠD. Účastníci zájmového vzdělávání (dále jen „účastníci“) tráví čas rovněž na školních hřištích a na zahradách školy. Školní družina má tři oddělení, do kterých chodí účastníci různých věkových skupin. Stravování je zabezpečeno ve školní jídelně v Křížanské ulici

Součástí naší školy je i družina odloučeného pracoviště v Heřmánkové ulici. Tato družina, rovněž využívá prostředí, ve kterém se škola nachází. Má jedno oddělení, které navštěvují účastníci různých věkových skupin. Stravování je zabezpečeno ve školní jídelně v Heřmánkové ul.

3 CHARAKTERISTIKA ÚČASTNÍKŮ A DÉLKA VZDĚLÁVÁNÍ

Program školní družiny v Žákovské a Heřmánkové ul. je koncipován pro celkový počet 90 účastníků, kteří chodí do naší ZŠ. Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům z 1. stupně - především z 1., 2. a 3. ročníku, dle volné kapacity i ze 4. ročníku. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách, provoz školní družiny je popsán ve Vnitřním řádu ŠD.

4 PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Pedagogické působení v ŠD zajišťují kvalifikované vychovatelky/kvalifikovaní vychovatelé. Dle možností se zúčastňují akreditovaných kurzů zaměřených na práci ve ŠD, vzdělávají se také samostudiem, sledováním nových publikací, knih, odborných článků v časopisech, zajišťují nové náměty pro zájmové a rekreační aktivity ve ŠD. Vzájemně se doplňují ve svých specializacích, a to: tělovýchovná činnost, logopedická péče, výtvarná činnost, základy ručních prací, literární činnost a další nekonvenční techniky. Paní vychovatelka/pan vychovatel je iniciátorem a průvodcem účastníků při současových činnostech, které přímo či nepřímo řídí a koordinuje.

5 PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

O zařazení účastníků do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě řádně vyplněné přihlášky pro školní družinu. Přijetím účastníka se na něj vztahují veškerá práva a povinnosti účastníka školní družiny. Na přihlášce rodiče zákonní zástupci přihlášeného sdělí rozsah docházky a způsob odchodu účastníka ze ŠD. Docházka do školní družiny je pro přihlášené účastníky povinná. Pokud zákonní zástupci potřebují uvolnit své dítě ze ŠD v jinou dobu nebo s jinou osobou, než je uvedeno na přihlášce, požádají **vždy písemně** o změnu odchodu (NE telefonicky). Do ŠD může být účastník přihlášen během celého školního roku, pokud není naplněna její kapacita.

Zákonní zástupci (dále „plátce“), jsou povinni hradit za každé dítě, umístěné ve ŠD, příspěvek na částečnou úhradu neinvestičních nákladů (viz. Vnitřní řád ŠD). Nebude-li příspěvek zaplacen včas nebo ve správné výši do 20. dne následujícího měsíce, může být účastník následně na základě rozhodnutí ředitele školy ze ŠD vyloučen.

Do zájmových kroužků je účastník zařazen na základě řádně vyplněné přihlášky jednotlivých kroužků. Do zájmového útvaru může být přihlášen na začátku 1., 2. pololetí nebo dle dohody.

Ukončit docházku do školní družiny nebo do zájmového útvaru může účastník během celého školního roku na základě písemné žádosti zákonných zástupců.

6 CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Cílem našeho vzdělávacího programu je výchova ke smysluplnému využívání volného času. Chceme účastníkům nabídnout širokou škálu podnětů a nápadů, aby svůj volný čas dokázali naplnit. Cíle jsou v souladu se ŠVP ZŠ, „Společně chceme vytvořit takovou školu, ve které se žáci cítí bezpečně, ve které učení žáky baví, a která jim dává to, co potřebují do života. Prioritou školy je rovněž výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, neboť zdraví je důležitým předpokladem aktivního a spokojeného života. Je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody.“

Cílem je:

- podněcovat účastníky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů,
- vést účastníky k všestranné a otevřené komunikaci,
- rozvíjet u účastníků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých,
- připravovat účastníky, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti,
- podněcovat získávání a uplatňování znalostí v souladu se ŠVP ZŠ,
- u účastníky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za něj odpovědný, vedeme účastníky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám.

Při plnění těchto cílů bereme na zřetel věkové a individuální zvláštnosti účastníků; zákonitosti skupinové dynamiky; personální, materiální a další podmínky vzdělávání a výchovy; zájmy a očekávání účastníků; ekonomické podmínky.

Ve školní družině:

- nabízíme zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností; odpočinku a relaxace; hrou a individuální práci,
- rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat toho druhého, podílíme se na budování vhodného skupinového klimu, vedeme je k otevřené komunikaci,
- respektujeme individuální schopnosti a dovednosti účastníků.

7 FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

- pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
- příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová činnost
- odpočinková činnost
- spontánní činnost
- individuální práce - zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání a individuální přístup k účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami

8 OBSAH ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A ČASOVÝ PLÁN ČINNOSTÍ ŠD

8.1 Vzdělávací oblasti, průřezová témata

Jazyk a jazyková komunikace

- čtenářské aktivity, které pomáhají k osvojování a procvičování čtenářských strategií a prohlubování čtenářských dovedností, čtení s porozuměním
- skupinové a individuální čtení, podpora vlastní tvorby
- rozvíjení vyjadřovacích schopností, slovní zásoby
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a ke čtení

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

- poznávání nejbližšího okolí, organizace školy, určení významných objektů, orientace v prostoru a čase
- místně zakotvené učení
- bezpečnost na cestě do školy, při vycházkách; dopravní výchova – pravidla silničního provozu.

2. Lidé kolem nás

- vztahy mezi účastníky, klima třídy/družiny, verbální i neverbální komunikace
- osvojení zásad vhodného společenského chování, tolerance, empatie, vzájemné úcty
- dodržování pravidel stolování
- prevence proti šikaně, prvky mediální výchovy

3. Lidé a čas

- seznámení s minulostí našich dějin, upevňování tradic a zvyků naší vlasti
- budování správného režimu, vytváření pravidelných návyků, správné využití volného času základy pro využívání smysluplných volnočasových aktivit.

4. Rozmanitost přírody

- vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování rostlin a živočichů, výtvarné zpracování, péče o pokojové květiny
- enviromentální výchova a ochrana přírody
- prvky učení venku

5. Člověk a jeho zdraví

- poznávání sebe sama, péče o zdraví, zdravotní prevence, nemoc/úraz, osobní hygiena a čistota, ošetřování drobných poranění
- chování v mimořádných situacích, pravidla bezpečného chování ve volném čase

Umění a kultura

1. Hudební výchova

- zpěv, rytmicizace a melodizace jednoduchých textů
- poslech, relaxace

Výtvarná výchova

- používání prvků vizuálně obrazného vyjádření
- rozvíjení estetického cítění
- prostor pro vlastní tvorbu

Člověk a svět práce

- pracovní činnosti, práce s tradičním i netradičním materiálem, práce dle návodu
- péče o rostliny
- stolování, příprava jednoduchých pokrmů

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

8.2 Klíčové kompetence

Ve školní družině během volnočasových aktivit posilujeme a rozvíjíme níže uvedené klíčové kompetence, které úzce souvisí s kompetencemi ŠVP ZŠ.

Kompetence k učení

- účastník vnímá vzdělávání jako celoživotní proces
- pracuje s chutí, započatou práci dokončuje
- získané zkušenosti využívá i v jiných činnostech
- pracuje v týmu, výsledky dokáže prezentovat
- umí zhodnotit dokončenou aktivitu

Kompetence k řešení problémů

- účastník hledá různé varianty řešení problémů a vybírá mezi nimi
- komunikuje s týmem, dokáže požádat o pomoc, umí říct svůj názor
- všímá si problémů a dění kolem sebe
- je schopen poučit se z chyb

Kompetence komunikativní

- vhodně komunikuje s vrstevníky i dospělými
- účastník je veden ke kultivovanému slovního projevu, rozvíjení slovní zásoby
- zapojuje se do diskuze, naslouchá druhým

Kompetence sociální a personální

- účastník je veden k pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích
- dokáže se podřídit, prosadit i přijmout kompromis
- samostatně se rozhoduje o svých činnostech, nese zodpovědnost za své činy
- rozpozná vhodné a nevhodné chování
- respektuje dohodnutá pravidla

Kompetence občanské

- účastník si je vědom svých práv a povinností i práv a povinností druhých
- učí se ovládat negativní citové reakce, překonávat náročné životní situace, nepodléhat jim a vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy
- v krizové situaci a situaci ohrožující zdraví a život se chová a postupuje podle pokynů kompetentních osob
- váží si tradice a kulturního dědictví, vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje

Kompetence pracovní

- účastník si udržuje čisté pracovní místo
- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje, pomůcky

Kompetence k naplnění volného času

- učí se aktivně a smysluplně trávit volný čas, vybírá vhodné aktivity
- plánuje své pracovní činnosti
- vhodně relaxuje
- rozvíjí své zájmy a záliby
- umí říci „ne“ na nevhodné aktivity

8.3 Časový plán ŠD

Časový plán školního vzdělávacího programu je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu.

Plán ŠD je rozvržen do 4 bloků podle 4 ročních období. Časový plán je zohledněn v ročním plánu ŠD. Vychovatel/ka při výběru činností přihlíží k individuálním potřebám a zájmům účastníků i k aktuální situaci.

1. blok „PODZIM“

Téma: podzim, škola a okolí jako místo k životu, lesní ekosystém

2. blok „ZIMA“

Téma: zima, Vánoce (tradice a zvyky), zvířata a ptáci v zimě, karneval

3. blok „JARO“

Téma: jaro, Velikonoce (tradice a zvyky), dopravní výchova, zdravý životní styl

4. blok „LÉTO“

Téma: léto, sport, rodina, prázdniny

9 PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ÚČASTNÍKŮ NADANÝCH, MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

9.1 Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účastníkem se speciálními vzdělávacími potřebami je účastník, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. I v případě zájmového vzdělávání mají tito účastníci právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Organizace a podmínky zapojení účastníka se speciálními vzdělávacími potřebami do aktivit zájmového vzdělávání ve ŠD jsou specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení. Komunikací se školským poradenským zařízením je pověřena zástupkyně ředitele pro ŠD, která rovněž spolupracuje se školním poradenským pracovištěm (ŠPP) naší školy, které je tvořeno výchovným poradcem a metodikem prevence.

Specifické pedagogické cíle pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami:

- respektujeme specifika účastníka, která mohou ovlivňovat jeho účast na aktivitách organizovaných ŠD
- v případě potřeby zajistíme speciální a kompenzační pomůcky
- spolupracuje při tvorbě IVP či PLPP v oblasti zájmového vzdělávání
- přítomnost asistenta pedagoga
- rozvoj komunikačních schopností u cizinců

Vzhledem k architektonice školy nejsme družina, která by se mohla věnovat účastníkům vážně tělesně postiženým.

9.2 Podmínky vzdělávání účastníků nadaných a mimořádně nadaných

Při způsobu vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných účastníků vycházíme především z principu nejlepšího zájmu účastníka, snažíme se co nejvíce stimulovat potenciál účastníka s ohledem na jeho individuální možnosti, včetně různých druhů nadání.

Nadaný účastník vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Mimořádně nadaný účastník je účastník, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Organizace a podmínky zapojení účastníků nadaných a mimořádně nadaných do aktivit zájmového vzdělávání ve ŠD jsou specifikovány v doporučení školského poradenského zařízení. Komunikací se školským poradenským zařízením je pověřena zástupkyně ředitele pro ŠD, která rovněž spolupracuje se školním poradenským pracovištěm (ŠPP) naší školy, které je tvořeno výchovným poradcem a metodikem prevence.

Specifické pedagogické cíle pro děti nadané a mimořádně nadané:

- spolupracujeme při tvorbě IVP či PLPP v oblasti zájmového vzdělávání
- doplňkové aktivity v oblasti jejich nadání a zájmu

10 EVALUACE

Cílem evaluace je hodnocení, ověřování a zlepšování kvality činností ve školní družině. Hodnocení probíhá na základě stanovených cílů.

Vnitřní evaluace probíhá na třech úrovních:

1. *individuální* – průběžné sebehodnocení vychovatelů
2. *týmová* – společná evaluace kolektivu, která navazuje na sebehodnocení a vede k dalšímu zlepšování a zkvalitňování činností ve družině; sdílení zkušeností a znalostí
3. *vedení školy* – kontrolní činnost vedení, rozbor dokumentace, vyhodnocení naplňování vytyčených cílů

Vnější evaluace = zpětná vazba od účastníků a zákonných zástupců

Techniky evaluace:

- výroční zpráva školy
- pozorování účastníků, rozhovory, reflexe činností a aktivit
- zpětná vazba od účastníků školní družiny
- zpětná vazba od zákonných zástupců

11 MATERIÁLNÍ A EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Školní družina v Žákovské ulici má 3 oddělení. Tato oddělení mají pro svoji činnost k dispozici tři herny, které jsou vybavené vhodným nábytkem a upravené půdní prostory, které slouží k relaxačním účelům. Školní družina v Heřmánkové ulici má 1 oddělení, které má k dispozici jednu hernu, která je vybavena vhodným nábytkem.

K pohybovým aktivitám využívá školní družina školní hřiště, školní zahradu a tělocvičnu. Velikým kladem pro vycházky je pěkná příroda v okolí škol.

Materiální podmínky jsou dobré. Z příspěvků na školní družinu se pořizují hračky, hry, výtvarný materiál, časopisy, nápoje na zajištění pitného režimu, divadelní představení, odměny pro účastníky, materiální vybavení aj.

12 PODMÍNKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

Je nutné zajistit nejen bezpečnost fyzickou, ale také sociální a emocionální. Vnitřní řád školní družiny obsahuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

12.1 Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostorů
- bezpečné pomůcky
- ochrana účastníků před úrazy
- dostupnost prostředků první pomoci
- zveřejnění provozních řádů
- pravidelná kontrola prostor a zařízení

12.2 Psychosociální podmínky:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům
- věková přiměřenost
- motivující hodnocení
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- včasná informovanost rodičů o činnosti školní družiny

13 ZVEŘEJNĚNÍ ŠVP ŠKOLNÍ DRUŽINY

ŠVP školní družiny je přílohou ŠVP ZV „Škola pro spokojené a zdravé děti“, a je k dispozici v ředitelně školy. Je k dispozici v herně školní družiny (jak v Žákovské ul., tak i v Heřmánkové ul.) a dále jej můžete najít na webových stránkách naší školy.

Školní vzdělávací program školní družiny byl projednán zástupkyní ředitele pro ŠD s vedením školy dne 25. 8. 2022.

Ing. Radek Vystrčil
ředitel školy

Bc. Jana Fořtová
zástupkyně ředitele pro ŠD